

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА:
Пројект побољшања доступности финансија за мала и средња предузећа
Оквир за преглед мјера заштите околине

- ажурирано 17. септембра 2009. -

1. Овај Оквир за преглед мјера заштите околине (у даљем тексту: Оквир) описује процедуре које ће укључене институције за финансијско посредовање (у даљем тексту ПФИ (Participating Financial Intermediaries) примјењивати на пот-пројекте који ће се финансирати у оквиру пројекта Побољшања доступности финансијских средстава за мала и средња предузећа (у даљем тексту: Пројект) са освртом на питања Процјене утицаја на околину. (ЕА).

Преглед

2. Сви пот-пројекти који ће се финансирати у оквиру Пројекта подлијежу процесу контроле са аспекта заштите околиша коју ће спроводити ПФИ уз укључење процедура које су описане у овом Оквиру. Ове процедуре и захтјеви одражавају законске захтјеве процјене утицаја на околину Федерације Босне и Херцеговине (ФБиХ) и Републике Српске (РС), заштитних мјера Свјетске банке о процјени утицаја на околину (OP/BP/GP 4.01) и Приручника Свјетске банке о спречавању и ублажавању загађивања (PPAH).

3. Процјена утицаја на околиш се врши у циљу утврђивања евентуалних позитивних или негативних утицаја предложених пот-пројеката; те предлагања мјера ублажавања које је потребно предузети како би се спријечили или умањили негативни утјецаји.

4. За сваки пот-пројект који се буде финансирао у оквиру овог Пројекта, ПФИ ће бити одговорни да осигурају (а) да су успостављене све процедуре и прибављена сва одобрења везана за заштиту околине из ФБиХ, односно РС, прије доношења коначне одлуке о финансирању у оквиру Пројекта, (б) да су достављени сви пратећи документи, и (ц) да су задовољене све додатне мјере заштите околине Свјетске банке.

5. Прописи ФБиХ/РС за процјену утицаја на околину налажу да надлежна министарства (Федерално министарство околиша и туризма и Министарство просторног уређења, грађевинарства и екологије РС) утврде да ли пот-пројект захтијева детаљну Процјену утицаја на околну (ЕИА) слично као за пројекте Свјетске банке из категорије "А". Припрема ЕИА би била неопходна у два случаја: (а) пот-пројект се налази на регулаторном списку за који је ЕИА обавезна, или (б) када, након претходне процјене пот-пројекта (која је дио захтјева за издавање околишне дозволе), надлежно министарство сматра да је потребна детаљна ЕИА. Министарство такође може затражити и дјелимични ЕИА (слично као за категорију

„Б“ Свјетске банке), или може издати дозволу на темељу примљеног захтјева (претходне процјене).

6. Без обзира на детаље процедура ФБиХ/РС, сви они пот-пројекти за које је обавезна пуна процјена утицаја на околину неће долазити у обзир за финансирање у оквиру овог Пројекта

Процедуре околишне процјене пот-пројеката

7. Слједи списак осам елемената процедуре околишне процјене пот-пројеката:

- Усклађеност са захтјевима околишне процјене ФБиХ/РС
- Разврставање (сцреенинг)
- Документација
- Јавно консултирање
- Објављивање
- Преглед и одобравање
- Обавеза испуњавања захтјева
- Мониторинг и извјештавање

8. Више детаља о процедурама потребним за све наведене елементе описани су у даљем тексту.

УСКЛАЂЕНОСТ СА ЗАХТЈЕВИМА ПРОЦЈЕНЕ УТИЦАЈА НА ОКОЛИНУ ФБиХ/РС

9. Ако је пот-пројект на регулаторном списку за који је обавезна процјена утицаја на околину, или надлежно министарство утврди да је, по захтјевима ФБиХ/РС, потребан пуни ЕИА¹, такав пот-пројект неће долазити у обзир за финансирање у склопу овог Пројекта.

10. За све остале пројекте, за које се не тражи околишна дозвола, или се издаје без додатних докумената, или за које министарство тражи дјелимични ЕИА, ПФИ морају демонстрирати да су задовољени сви захтјеви ФБиХ/РС везани за процјену утицаја на околину. Приматељи под-зајма биће одговорни за испуњавање захтјева везаних за процјену утицаја на околину ФБиХ/РС као и да провјере да су сва околишна одобрења, дозволе, лиценце, итд. потребне за пот-пројект уредно прибављене од надлежних органа, као што је прописано у законима ФБиХ/РС. Прималац под-зајма је одговоран да имплементира и све законске обавезе које могу произаћи из релевантних промјена у законодавству ФБиХ/РС у току имплементације пројекта.

¹ Закон о заштити околиша (Службене новине ФБиХ 33/03) и Закон о заштити животне средине (Службени гласник РС 53/02) и сви одговарајући подзаконски акти.

ПФИ треба да провјере да у својим досјеима за пот-пројекте посједују: (а) комплетну документацију процјене утицаја на околиш за ФБиХ/РС, (б) званична одобрења за документацију издана од органа надлежних за заштиту околиша, и (ц) примјерке околишне дозволе. Уколико неки од докумената недостаје, ПФИ га прибавља од примаоца под-зајма.

РАЗВРСТАВАЊЕ

11. У оквиру система процјене утицаја на околиш ФБиХ/РС, надлежни органи оцјењују пот-пројекте да утврде да ли је потребна процјена утицаја на околиш. По систему Свјетске банке, пот-пројекти се разврставају у четири категорије. ПФИ ће, у блиским консултацијама са јединицама за имплементацију пројекта, кад то буде потребно, провјеравати ове евалуације.

Категорија I (Ниски ризик): пот-пројекти за које се очекује да ће имати занемарив утјецај на околину за које неће бити потребно вршити процјену утицаја на околиш.

Категорија II (Средњи ризик): пот-пројекти са утјецајима који се одмах могу утврдити, а за које је могуће одредити стандардне превентивне и/или мјере ублажавања без извођења детаљне процјене утицаја на околиш -ЕИА. Мјере ублажавања су стандардне и обично подразумевају ваљану праксу одржавања или доброу праксу инжењеринга.

Категорија III (Високи ризик – не долази у обзир за финансирање): пот-пројекти који имају потенцијалне и врло значајне односно непоправљиве утјецаје на околину чије је размјере тешко утврдити у фази идентификације пројекта (они ће се вјероватно идентификовати у првом кораку).

Категорија IV (не долази у обзир за финансирање): пот-пројекти или предузећа укључена у производњу или кориштење опасних или незаконитих материјала. *(Ова категорија могла би се бавити с потенцијалним пот-пројектима који су повезани са међународним споразумима чији БиХ није потписник, тј. резбарење слоноваче, кориштење ЦФЦ-а и сл.).*

ПФИ прво утврђује да ли се постојеће предузеће бави производњом или изработом одређених забрањених индустрија/производа који се налазе на “ИФЦ Листи забране” (види Анекс А). Свако постојеће предузеће или предложени пот-пројект који укључује поменуте индустрије или производе се сматра да спада у категорију ИВ и самим тим не може се финансирати у оквиру овог Пројекта.

12. Даље, уз консултације са Јединицом за имплементацију пројекта ФБиХ или РС, ПФИ ће користити материјале прикупљене у претходном поглављу (Усклађеност са захтјевима околишне процјене ФБиХ/РС) како би се пот-пројект

могао процијенити на основу Критерија разврставања (Screening Criteria) који се налазе у Анексу Б. Уколико се утврди да је један или више критерија пот-пројекта из категорије “Високог утицаја”, ПФИ ће такав пот-пројект сврстати у категорију III (Високи ризик). Сви пот-пројекти сврстани у категорију III неће се моћи финансирати у оквиру овог Пројекта.

13. Сви пот-пројекти за које ПФИ утврди да имају благе утицаје (ограничене, привремене и лако уклоњиве помоћу конвенционалних мјера градње или рада) се сврставају у Категорију II (Средњи ризик), а у случају да су утицаји занемариви или у толикој мјери благи да није потребно предузимати никакве нарочите мјере заштите околине, ПФИ такве пот-пројекте сврстава у Категорију I (Ниски ризик).

ИЗ ПРОЈЕКТА СВЈЕТСКЕ БАНКЕ МОГУ СЕ ФИНАНСИРАТИ САМО ПОТ-ПРОЈЕКТИ СВРСТАНИ У КАТЕГОРИЈЕ II ИЛИ III.

С обзиром да за пот-пројекте категорије I није потребна даља процјена утицаја на околину наставак овог Оквира се односи само на пот-пројекте Категорије II.

14. Потребан је План околиноског управљања (ЕМП). Образац за детаљни ЕМП је дат у Анексу Ц. За неке пот-пројекте ПФИ може сматрати да је сувишно тражити све информације које се налазе у Анексу Б, односно да су неке ставке очите или неподесне. У случају оних пот-пројеката који имају низ ставки за које је оцијењено да имају умјерен утицај односно за које се сматра да представљају могућу опасност по околину препоручује се припрема комплетног ЕМП-а из Анекса Б. Међутим, код једноставнијих пројеката код којих само једна или неколико ставки имају умјерен утицај, довољна је скраћена верзија ЕМП-а. У минималном случају, ЕМП треба обухватати План ублажавања и резултате Јавних консултација.

15. За припрему ЕМП-а је одговоран прималац под-зајма. У том задатку може добити помоћ од ПФИ уз подршку надлежног ПИУ. Уколико прималац под-зајма не припреми ЕМП, пот-пројект неће моћи добити средства из овог Пројекта.

16. Уколико је прималац под-зајма припремио прелиминарну процјену утицаја на околину како би задовољио захтјеве околишне процјене ФБиХ/РС, истом документацијом се користи и за припрему овог ЕМП-а. ПИУ треба провјерити Прелиминарну процјену и ЕМП како би утврдило минималну уједначеност по питању: (а) утврђивања да ли се ради о истим приоритетним питањима заштите околиша, мјерама ублажавања и одговорностима за имплементацију, (б) мониторинг програма, (ц) институционалних аранжмана за управљање околишем.

17. Прималац под-зајма је одговоран за Јавну консултацију. Прописи околишне процјене ФБиХ и РС подразумијевају двосмјерну јавну консултацију као дио поступка припреме Прелиминарног ЕИА. Кад је то потребно, ПФИ је, уз консултацију с надлежном Јединицом за имплементацију, дужан прегледати документацију Јавне консултације која је извршена током припреме Претходне процјене како би се утврдило да ли та документација садржи информације наведене у Анексу Ц,

Одјељак IV (Консултације са локалним НВО и Групама на које пројект има утицај). Ако нису представљене све информације, али пот-пројект има мањих или безначајних околишних утицаја, мање разлике у документацији се могу сматрати прихватљивим.

18. У врло ријетким случајевима пот-пројекти могу имати мањих околишних утицаја, али ПФИ може утврдити да је постојећа документација за јавну консултацију адекватна. У тим случајевима, ПФИ може тражити од приматеља под-зајма да понови *и пажљиво документира јавну консултацију у складу са захтјевима Свјетске банке. У таквој ситуацији, ПФИ треба да нацрт ЕМП-а обзнани јавности као основу за смислен дијалог.*

19. Прије или у току фазе 1 – осигурања поштивања захтјева ФБиХ/РС - ПФИ ће обавијестити приматеља под-зајма о захтјевима Свјетске банке за јавне консултације, да се осигура да обављене јавне консултације испуњавају и захтјеве земље и захтјеве Свјетске банке.

20. У свим случајевима, ПФИ у документацију пот-пројекта треба уврстити документацију о јавној консултацији.

ОБЈАВЉИВАЊЕ

21. Приматељ под-зајма је дужан објавити ЕМП (и нацрт ЕМП који се користи за јавне консултације и коначни ЕМП који је ревидиран по коментарима који су примљени током консултација) на јавном мјесту (библиотека, зграда опћине или владе, итд.) у близини локације пројекта. Алтернативно, приматељ под-зајма ЕМП може објавити на интернет страници предузећа, и објавити оглас путем локалних медија (нпр. у дневним новинама) гдје се ЕМП може погледати. Приматељ под-зајма потом треба да упути писмо ПФИ у којем наводи датум, локацију и начин на који је ЕМП објелодањен јавности. ПФИ то писмо уврштава у документацију пот-пројекта.

ПРЕГЛЕД И ОДОБРАВАЊЕ

22. ПФИ је дужан прегледати и одобрити ЕМП. За потпројекте за које је припремљен потпуни ЕМП зато што дати пот-пројекат има више ставки за које је оцијењено да имају умјерен утицај или за које се сматра да представљају могућу опасност по околиш, ПФИ треба да достави ЕМП у ПИУ прије него што да одобрење. Тек након се ЕМП одобри, пот-пројекти долазе у обзир за финансирање средствима Пројекта.

ОБАВЕЗА ИСПУЊАВАЊА ЗАХТЈЕВА

23. ПФИ ће укључити обавезу приматеља под-зајма да ће поштовати захтјеве наведене у ЕМП-у у сваки пот-пројектни споразум о зајму. Од приматеља под-зајма ће се очекивати уложи све напоре да се пот-пројект проведе по принципима ваљаног управљања околишем.

МОНИТОРИНГ И ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

24. У оквиру нормалних активности надзирања, ПФИ ће такођер вршити надзор докумената и праћење ситуације на терену, у циљу осигурања усклађености спонзора са околишним обавезама утврђеним у уговору о зајму. ПФИ ће по потреби контактирати тијела надлежна за заштиту и provedбу мјера заштите околиша.

25. Сви извјештаји ПФИ о ефектима пот-пројеката, који се подносе надлежној јединици за имплементацију по договору, имат ће одјељак за околишна питања. У том одјељку ће ПФИ наводити да ли су задовољени околишни захтјеви који су наведени у уговору о зајму за тај пот-пројект. Уколико ови захтјеви нису задовољени, ПФИ ће дати препоруке за даље кораке како би се осигурало њихово задовољавање. Овисно од озбиљности неиспуњеног захтјева, ПФИ ће уложити посебне напоре да помогне приматељу под-зајма у подузимању поправних мјера.

АНЕКС А: ИФЦ Листа забране

- Производња или трговина производом или активношћу која се по локалним законима и прописима, односно међународним конвенцијама и споразумима сматра илегалном, или је предмет међународне забране, као што су лијекови, пестициди/хербициди, супстанце које уништавају озон, поликлорирани бифенили (ПЦБ), дивље биљке и животиње или производи обухваћени ЦИТЕС-ом
- Производња или трговина оружјем или муницијом
- Производња или трговина алкохолним пићима (осим пива и вина)
- Производња или трговина духана
- Коцкање, коцкарнице, и слична предузећа
- Производња или трговина радиоактивним материјалима (ово не укључује набавку медицинске опреме, опреме за контролу квалитета (мјерење) и опреме која садржи извор зрачења који по мишљењу ИФЦ-а није значајан и/или који је адекватно заштићен).
- Производња или трговина слободним азбестним влакнима. Ово се не односи на набавку и кориштење оплата од везаних азбестних влакана са садржајем азбеста мањим од 20%.
- Пецање помоћу плутајућих мрежа у морском окружењу кориштењем мрежа дужих од 2,5 км
- Производња или активности које укључују штетне или изабљујуће видове присилног/насилног рада дјече
- Комерцијална сјеча дрва у примарно тропским влажним шумама
- Производња или трговина дрветом и дрвопрерађивачким производима који не потичу из контролирано узгајаних шума

За активности микрофинансирања додати

- Производња или активности које укључују штетне или изабљујуће видове присилног/насилног рада дјече
- Производња, трговина или транспорт значајних количина опасних хемикалија, или индустријска употреба опасних хемикалија (укључује бензин, керозин, и друге нафтне деривате)
- Производња или активности које угрожавају имања која су у посједу локалног становништва, или на која полажу законско право, без темељно документираног пристанка тог становништва

АНЕКС Б-КРИТЕРИЈИ ЗА РАЗВРСТАВАЊЕ (СЦРЕЕНИНГ) ПОТ-ПРОЈЕКТА СА ОКОЛИШНОГ АСПЕКТА

Измјене или проширивање постојећег постројења

КРИТЕРИЈ	ДА	НЕ	
Постојеће предузеће (везани пројект)			
Да ли постојеће предузеће посједује важећу дозволу за рад, одобрења, дозволе, итд.? Ако не, молимо објасните. Дозволе укључују: - Грађевинску дозволу - Употребну дозволу - Урбанистичку сагласност - Рјешење/околинску/еколошку дозволу - Водопривредну дозволу <i>Ако не, да ли ће се улагање користити за рјешавање овог проблема?</i>			
Да ли постојеће предузеће задовољава све захтјеве околишних прописа ФБиХ/РС који се односе на воде, зрак, и руковање чврстим отпадом? Ако не, молимо објасните. <i>Ако не, да ли ће се улагање користити за рјешавање овог проблема?</i>			
Да ли постоје неке неизмирене обавезе за таксе, новчане казне, или прекршаје, или неке друге околишне одговорности (нпр. актуелан судски поступак због околишних питања, итд.) Ако да, молимо објасните. <i>Ако је то случај, да ли ће се улагање користити за рјешавање овог проблема?</i>			
Да ли су забиљежене притужбе локалних људи или група угрожених становника или невладиних организација у вези са стањем постројења? Ако да, молимо објасните. <i>Ако је то случај, да ли ће се улагање користити за рјешавање ових притужби?</i>			
Предложени пот-пројект			

Да ли ће пот-пројект производити отпадне воде и/ли да ли ће бити потребне мјере контроле околиша да би се осигурало поштивање стандарда ФБиХ/РС?			
Да ли ће пот-пројект производити испарења загађивача у зрак и/ли да ли ће бити потребне мјере контроле околиша да би се осигурало поштивање стандарда ФБиХ/РС?			
Да ли ће пот-пројекти стварати буку која ће захтијевати мјере контроле да би се осигурало поштивање стандарда ФБиХ/РС? Да ли ће нивои буке утјецати на посебно осјетљиве субјекте (природна станишта, болнице, школе, густо насељена мјеста)			
Да ли ће пот-пројект трошити, складиштити, производити или користити опасне материје или стварати отпад које: • захтијевају посебне дозволе или лиценце • захтијевају стручно или овлаштено особље • су забрањене или незаконите у ЕУ или западним земљама • је тешко, скупо и комплицирано контролирати нису у складу са РРАН препорукама • може довести до загађења тла и воде ако се не спроведу адекватне заштитне мјере			
Да ли ће се пот-пројект налазити унутар или у близини заштићених зона или зона за које Влада разматра званични заштићени статус?			
Да ли ће пот-пројект потенцијално угрозити подручја од познатог значаја за мјесно, регионално или национално културно наслеђе? (Током јавне консултације, од локалног становништва треба тражити да пружи информације о локацијама или грађевинама које се не налазе на званичним листама, али које сматрају значајним и за које мисле да требају бити заштићене)			
Да ли су локално становништво или нека НВО изразили забринутост због утјецаја пот-пројекта на околиш или изразили противљење?			
Постоји ли икакав други аспект пот-пројекта који би – приликом нормалног рада или под посебним околностима – створио ризик или имао утјецај на околиш, становништво, или би			

се могао сматрати ометањем?			
-----------------------------	--	--	--

Један или више одговора у осјенченој зони узрокују да се пот-пројект класифицира као категорија II. Ако ниједна осјенчена кућица није испуњена, пот-пројект спада у категорију I. Пројекти категорије III не долазе у обзир за финансирање и биће елиминирани или кроз провјеру на захтјеве ФБиХ/РС или одредбе Свјетске банке наведене у овом документу.

АНЕКС Ц: ФОРМАТ ПЛАНА ЗА ОКОЛИШНО УПРАВЉАЊЕ (ЕМП)

I. ПЛАН ЗА УБЛАЖАВАЊЕ ПОСЉЕДИЦА

Фаза	Проблем	Мјера ублажавања	Цијена ублажавања (ако је значајна)	Надлежност*
Изградња	• • • • •			
Рад	• • • •			

* Оне ставке за које је надлежан извођач радова требају бити наведене у документацији понуде

II. МОНИТОРИНГ ПЛАН

Фаза	Коју локацију треба надзирати?	Гдје се налази локација коју треба надзирати?	Како Треба надзирати локацију / врста опреме за мониторинг?	Када Треба надзирати предметну локацију – колико често, непрекидно?	Трошкови надзора Која је цијена опреме за надзор или висина накнаде унајмљеног извођача?	Надлежност
Изградња						
Рад						

III. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ АРАНЖМАНИ

За успјешно одржавање околишно рада који не угрожава околиш, потребно је укратко размотрити а потом графички приказати организацију у смислу кориштења података добивених током мониторинга: ко сакупља податке, ко их анализира, ко припрема извјештаје, коме их шаље и колико често, и коме их онда та особа шаље, односно, шта ради са примљеним информацијама – ко има овласти да троши, прекида, мијења операције, итд. Овакве информације се наводе у колони „Институционална надлежност“ у табели која слиједи.

Активност	Институционална надлежност
Прикупљање података мониторинга	Изградња (из “Мониторинг плана”)
Изградња	
Рад	Рад (из “Мониторинг плана”)
Анализа података	
Изградња	Изградња
Рад	Рад
Припрема околишног извјештаја	
Изградња	Изградња
Рад	Рад
Пријем/учесталост околишних извјештаја (ко прима извјештаје/колико често)	
Изградња	
Рад	
Руководствена активност	
Изградња	Изградња
Рад	Рад

IV. КОНСУЛТАЦИЈА СА ЛОКАЛНИМ НВО И ГРУПАМА ГРАЂАНА ПОВЕЗАНИХ СА ПРОЈЕКТОМ

Потребна је документација о слиједећем:

- Начину на који је објављена обавијест о консултацији: који медиј(и), датум(и), опис или примјерак обавијести
- **Датум(и) одржане консултације**
- Локација одржане консултације/консултација
- Ко је позван
Име, организација или занимање, телефон/фах/е-маил /адреса (кућа и/или уред)
- Ко је присуствовао
Име, организација или занимање, телефон/фах/е-маил /адреса (кућа и/или уред)
- Програм/распоред састанка
Шта ће бити представљено и ко ће вршити представљање
 - Сажетак записника са састанка (коментари, питања и одговори презентера)
 - Списак донесених одлука, и свих договорених активности, са наведеним распоредима, роковима и подјелом одговорности.

Записник са састанка
Пројекат побољшања доступности средстава за мала и средња предузећа у Босни и
Херцеговини
Оквир за преглед мјера заштите околиша
Радионица о јавним консултацијама
Сарајево, септембар 10. 2009

Средином аугуста на веб страницама ентитетских Министарстава финансија објављен је нацрт Оквира за преглед мјера заштите околиша заједно са најавом за одржавање радионице о јавним консултацијама у вези са нацртом. Наведени нацрт документа заједно са појединачним позивницама крајем аугуста је достављен свим кључним учесницима у пројекту. Радионица о јавним консултацијама је одржана у Уреду Свјетске банке у Сарајеву 10. септембар, 2009. са почетком у 11:00х и трајала је до 13:00х. Листа учесника састанка је приложена у анексу овог записника.

Састанак о јавним консултацијама отворили су гдин. Харис Мешиновић, стручњак Свјетске Банке за развој приватног сектора те др. Сенад Опрашић, шеф Одјела за заштиту околиша при Министарству вањске трговине и економских односа БиХ. Након уводних ријечи и кратког описа пројекта, гђа. Есма Кресо, стручњак за заштиту околиша при Свјетској банци презентирала је документ Оквир за преглед мјера заштите околиша. Презентација је обухватила преглед документа, појашњење датих механизма и јасно дефинирање обавеза за сваког од учесника у ланцу имплементације пројекта. Након презентације услједила је дискусија а најважнији коментари и примједбе су дате у наставку.

- 1.) **Гдин. Мирзет Рибих** представник **Хупо Алпе Адриа Банк** изразио је своју захвалност и подршку Пројекту те нагласио чињеницу да је данашња презентација дала груби оквир задатака који се очекују од актера у финансијском посредовању у току имплементације пројекта. Међутим, гдин. Рибих је увјерен да би било потребно одржати додатну радионицу како би се обучио посебан кадар који би радио на захтјевима достављених од стране малих и средњих предузећа укључених у спроведбу пројекта.
- 2.) **Гђа. Нермина Skeјовић- Хурић** представница **Министарства вањске трговине и економских односа БиХ** је појаснила да Министарство тренутно ради на законодавству за заштиту околиша на државном нивоу а које би задовољило захтјеве конвенција попут ЕСПОО и Аархус конвенције. Она је такођер објаснила начине финансирања пројекта путем ИПА програма Европске уније који би такођер могли бити доступни за пројекте који излазе изван оквира овог Пројекта. Гђа. Хурић је даље истакла искуство које је Министарство стекло у погледу захтјева Свјетске банке за заштиту околиша кроз имплементацију пројекта Управљања сливом ријеке Неретве и Требишњице а који је био сачињен у складу са захтјевима Свјетске Банке, БиХ те Хрватске.

- 3.) **Гдин. Нихад Имамовић представник Удружења послодаваца** - је поставио питање да ли ће се финансијска подршка Пројекта моћи проширити како би обухватила изградњу спалионице за дневни третман од око 70 тона биолошког/животињског отпада произведеног у фабрикама за производњу аутомобилских пресвлака те за производњу прехранбених производа. Након одговора гдин-а Мешиновића и гђе. Кресо да би предложена спалионица била сврстана у Категорију ИИИ Пројекта те како новац обезбијеђен за Пројекат не би био довољан за финансирање наведене инвестиције, гдин. Имамовић је исказао своје незадовољство недостатком значајних средстава за инвестирање у БиХ економију. Он је такођер нагласио да би Свјетска банка након имплементације Пројекта требала извршити процјену колики је износ одобрених средстава завршио у индустрији а колико се потрошило на администрацију.
- 4.) **Гдин. Алмир Шахинпашевић представник НЛБ Тузланска Банка** је изразио своју подршку овом Пројекту те истакао да захтјеви за заштиту околиша дефинирани Оквиром за преглед мјера заштите околиша не одступају у многеме од захтјева које је било потребно испунити у раду са УСАИД-ом, ЕБРД-ом и ИФЦ-ом. Нажалост, банке у својим дневним активностима немају устаљене сличне процедуре. Гдин. Шахинпашевић је нагласио потребу за пажљивим надзором над имплементацијом пројекта и да се осигура да сви зајмопримци буду свјесни потребе спроведбе свих мјера наведених у Плану управљања околишем. То би могло захтјевати и успоставу боље и тјесније сарадње са одговорним инспекцијским тијелима те санкционирање непоштивања мјера кроз одредбе у уговорној документацији.
- 5.) **Гђа. Ивана Церанић представница Нове Банка а.д. Бања Лука** је поставила питање шта би се догодило ако би се законски увјети измијенили у току имплементације пројекта. **Гдин. Сенад Опрашић** је објаснио да би могло доћи до одређених измјена због процеса усклађивања са Европском унијом а **гђа. Кресо** је појаснила да у случају да дође до измјене закона то ће морати обухватити и механизме о начину испуњавања нових захтјева. Кључни захтјев за све крајње кориснике је да се испоштују сви важећи законски увјети у ентитетима у БиХ.
- 6.) **Гђа. Санда Мицић-Куртагић представница Института за хидроинжењеринг Сарајево** је објаснила како постоји потреба да економија буде у стању да јасно уочи и испуни увјете за заштиту околиша које је поставила или Свјетска банка или локални закони. Како би се поједноставила процедура, гђа. Мицић-Куртагић је додала да обавезна листа процјене утјецаја на околиш која је уврштена у подзаконске акте нуди и листу потенцијалних загађивача те њихов утјецај на околиш. Међутим, студија процјене утицаја на околиш-када буде допуњена са одговарајућим олакшавајућим мјерама - ће послужити као основа за издавање

околишне дозволе. Она је жељела додати на листу Категорије ИИ све пројекте који су већ добили околишне дозволе без обзира на чињеницу да ли се налазе на обавезној листи процјене утјецаја на околиш. Такођер, план олакшавајућих мјера у текстуалном облику се може једноставно пренијети у формат прихватљив за Свјетску банку тј. у План управљања околишем. Гђа. Миџић-Куртагић даље предлаже да се на тријажну листу у Оквиру за преглед мјера заштите околиша уврсти и листа важећих дозвола.

- 7.) **Гдин. Сафет Даут представник Фондације Одроз** је појаснио свим присутним да постоји обновљена мисија за овај Пројекат и да је чита потреба за све актере у финансијском посредовању те јединице за имплементацију пројекта да се састају и раде заједно како би били што боље припремљени за што скорији почетак имплементације пројекта.
- 8.) **Гђа. Сања Девећ представница Инвестиционо - развојне банке РС** је појаснила како ова Банка управља средствима Републике Српске користећи првенствено средства добивена кроз приватизацију Телекома. Она је поставила питање како ће јединице за имплементацију пројекта одобравати под-пројекте и које ће бити процедуре? **Гђа. Кресо** је појаснила да ће ово питање бити детаљније објашњено на семинару за обуку јединица за имплементацију пројекта и актера у финансијском посредовању укључених у рад Пројекта.
- 9.) **Гдин. Алмир Шахинпашећ представник НЛБ Тузланска Банка** је поставио питање да ли ће се средства усмјерити ка чистијој производњи или ће се користити за под-пројекте који би требали бити прихватљиви за околиш. **Гђа. Ивана Церанић представница Нове Банке а.д. Бања Лука** је појаснила како би подпројекти требали бити прихватљиви за околиш али се не морају односити на унапрјеђење околиша. Такођер, она је појаснила како је Нова Банка предходно радила са ПЕПСЕ и ИФЦ-ом.
- 10.) **Гдин. Нихад Имамовић представник Удружења послодаваца** поставио је питање како ће се контролирати каматне стопе та да каматне стопе које буду примјењиве на крајњег корисника за истог буду и одговарајуће. **Гдин. Шахинпашећ из НЛБ Тузланске Банке** је такођер нагласио да би Свјетска банка требала одредити горње границе каматних стопа за крајње кориснике. **Гдин. Мешиновић** је појаснио да мандат Свјетске банке забрањује мјере које „деформишу тржиште“ али је описао предложене механизме који би требали да осигурају конкурентан и транспарентан начин одређивања каматних стопа за под-зајмове од стране актера у финансијском посредовању.

11.) Гдин. Самир Гранов представник АСА Холдинг-а поставио је питање да ли ће околишне дозволе бити довољне у постојећој процедури мјера заштите околиша. **Гђа. Кресо, гђа. Мицић-Куртагић и гђа. Skeјовић-Хурић** су објасниле да околишна дозвола коју издају ентитетска министарства може послужити као добра почетна основа и припрема али да ће сваком од под-пројеката сврстаних у Категорију ИИ бити потребан План управљања околишем прихватљив за Свјетску банку.

**Пројекат побољшања доступности средстава за мала и средња предузећа у Босни и
Херцеговини**

**Састанак о Оквиру за преглед мјера заштите околиша
11-14х, 10. септембра 2009.**

Уред Свјетске банке, Сарајево, БиХ

Листа учесника